

Sygn. akt II USKP 138/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku Agencji (...) "J." sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.
przy udziale zainteresowanej T. S.

o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania, pozostawiając
temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. (dalej: organ rentowy)
decyzją z 3 sierpnia 2017 r., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2, art. 6 ust. 1 pkt 2, art.

9 ust. 2c, art. 13 pkt 2, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121, ze zm.) – (dalej: ustawa systemowa), stwierdził, że T. S. (dalej: ubezpieczona) podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym wypadkowemu u płatnika składek J. Sp. z o.o. sp.k. (dalej: płatnik lub odwołujący się) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenie w okresach od 1 lutego 2016 r. do 28 lutego 2016 r., od 3 marca 2016 r. do 31 lipca 2016 r., od 10 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r. a także od 1 maja 2017 r. oraz, że nie podlegała tym ubezpieczeniom w okresach od 1 marca 2016 r. do 2 marca 2016 r., od 2 sierpnia 2016 r. do 31 grudnia 2017 r., od 2 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r. oraz od 1 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 13 grudnia 2017 r., XIII U (...) zmienił decyzję z 3 sierpnia 2017 r., stwierdzając, że T. S. u płatnika składek nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. (pkt 1); umorzył postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z 3 sierpnia 2017 r. w części dotyczącej uznania, że ubezpieczona u płatnika składek podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w okresie od 1 sierpnia 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r. i po dniu 3 sierpnia 2017 r. (pkt 2); w pozostałym zakresie oddalił odwołanie (pkt 3); oraz zniósł koszty postępowania między stronami, (pkt 4).

Sąd Okręgowy ustalił, że pierwszą umowę płatnik zawarł z ubezpieczoną w czerwcu 2015 r. T. S. została zgłoszona jako zleceniobiorca do ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 15 czerwca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., od 1 lutego 2016 r. do 2 lipca 2016 r., od 3 lipca 2016 r. do 31 lipca 2016 r., od 2 sierpnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. od 2 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r., od 10 marca 2017 r. oraz do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 3 lipca 2016 r. do 31 lipca 2016 r.

W dniu 1 lutego 2016 r. płatnik zawarł z T. S. umowę zlecenia na okres od 1 lutego 2016 r. do 2 marca 2016 r. Na jej podstawie zobowiązała się do zapewnienia (...) konkretnego obiektu. Z postanowień umowy wynikało, że z tytułu wykonywania

umowy zlecenia zleceniodawca zobowiązał się wypłacić zleceniobiorcy należność w wysokości wynikającej z ustalonej stawki godzinowej i liczby godzin pełnionej (...). Wynagrodzenie miało być płatne w terminie do 25 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. W umowie znalazło się postanowienie, że zgodnie ze złożonym przez zleceniobiorcę oświadczeniem, zleceniobiorca z tytułu wykonywania tej umowy nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu oraz nie chce podlegać dobrowolnemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 4 marca 2016 r. odwołujący się podpisał z ubezpieczoną kolejną umowę zlecenia na okres od 4 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r. o analogicznej treści. Wynagrodzenie miało być płatne w terminie do 28 dni po upływie okresu, na jaki umowa została zawarta. Przy zawieraniu umowy ubezpieczona złożyła oświadczenie, że jest zatrudniona w innym przedsiębiorstwie na podstawie umowy, od której odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne, a osiągnęte wynagrodzenie brutto z tytułu tego zatrudnienia wynosi nie mniej niż minimalne ustawowe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. Jednocześnie ubezpieczona wskazała, że rezygnuje z objęcia jej dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu zawarcia umowy zlecenie z odwołującym się i zobowiązała się, że o każdej zmianie podjętej decyzji o ubezpieczeniu emerytalnym, rentowym i chorobowym natychmiast poinformuje zleceniodawcę na piśmie.

Następnie odwołujący się zawarł z ubezpieczoną kolejną umowę zlecenia w dniu 6 maja 2016 r. Umowa zawarta została na okres od 6 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r. Z zapisów umowy wynikało, że po wykonaniu zlecenia zleceniodawca zobowiązał się wypłacić zleceniobiorcy należność w wysokości wynikającej z ustalonej stawki godzinowej i liczby godzin pełnionej (...). Umówiona stawka godzinowa wynosiła 7,01 zł za godzinę, a następnie w kwocie 6,43 zł. Wynagrodzenie miało być płatne w terminie do 28 dni po upływie okresu, na jaki umowa została zawarta. Przy zawieraniu także i tej umowy ubezpieczona złożyła oświadczenie, że jest zatrudniona w innym przedsiębiorstwie na podstawie umowy, od której odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne, a osiągnęte wynagrodzenie brutto z tytułu tego zatrudnienia wynosi nie mniej niż minimalne ustawowe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. Jednocześnie ubezpieczona

wskazała, że rezygnuje z objęcia jej dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym z tytułu zawarcia umowy zlecenie z płatnikiem i zobowiązała się, że o każdej zmianie podjętej decyzji o ubezpieczeniu emerytalnym, rentowym i chorobowym natychmiast poinformuje zleceniodawcę na piśmie.

Płatnik, po dokonaniu zgłoszenia ubezpieczonej przy pierwszej w roku 2016 r. umowie zlecenia do ubezpieczenia tj. od 1 lutego 2016 r. nie dokonał wyrejestrowania T. S. z ubezpieczeń ani od 3 marca 2016 r. ani od 3 maja 2016 r. ani też od 1 lipca 2016 r. czyniąc to dopiero 3 lipca 2016 r.

W dniu 10 marca 2017 r. odwołujący się zawarł z T. S. kolejną umowę zlecenia na czas nieoznaczony ustalając stawkę godzinową w wysokości 13 zł. Z tytułu wykonywania tej umowy T. S. otrzymała wynagrodzenie - w dniu 22 marca 2016 r. w kwocie 265,65 zł, w dniu 10 maja 2016 r. w kwocie 673,18 zł, w dniu 8 lipca 2016 r. w kwocie 1.224,32 zł.

Wynagrodzenia w 2017 r. wypłacane były ubezpieczonej w niższej wysokości z uwagi na potrącenia komornicze.

W dniu 3 marca 2016 r. ubezpieczona zawarła również umowę zlecenia z J. sp. z o.o. w W., w której zobowiązała się do wykonywania czynności (...) w okresie od 3 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r., w łącznym wymiarze 235 godzin. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 7,90 zł brutto. Miało być płatne w terminie do 7 dni po upływie okresu, na jaki zawarta została umowa. Z tytułu wykonywania tej umowy T. S. otrzymała wynagrodzenie w dniu 2 maja 2016 r. w kwocie 1.346,94 zł. Z tytułu wykonywania powyższej umowy J. Sp. z o.o. z siedzibą w W. zgłosił T. S. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 3 marca 2016 r. przy czym jedynie w maju wykazał jako podstawę wymiaru składek kwotę wyższą od kwoty minimalnego wynagrodzenia 1.850 zł.

W dniu 3 maja 2016 r. ubezpieczona zawarła również umowę zlecenia z P. Sp. z o.o. z siedzibą w W., w której zobowiązała się do wykonywania czynności (...) w okresie od 3 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r., w łącznym wymiarze 235 godzin. Wynagrodzenie za godzinę pracy wynosić miało 7,90 zł brutto. Miało być płatne w terminie do 7 dni po upływie okresu, na jaki zawarta została umowa. Strony 2 lipca 2016 r. rozwiązały umowę. Kolejną umowę strony zawarły 9 marca 2017 r. na czas nieoznaczony. Stawka godzinowa określona została na kwotę 13 zł.

W obydwu umowach wskazano, że czynności wykonywane będą na rzecz J. sp. z o.o. sp. k. Z tytułu wykonywania tych umów T. S. otrzymała wynagrodzenie - w dniu 5 lipca 2016 r. w kwocie 1.346, 94 zł. W 2017 r. osiągnęła ubezpieczona otrzymała wynagrodzenie po 2.002 zł za kwiecień, czerwiec, sierpień (przelewy nie były w całości realizowane z uwagi na potrącenia komornicze). Z tytułu wykonywania powyższej umowy P. Sp. z o.o. z siedzibą w W. zgłosiła ubezpieczoną do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych 4 maja 2016 r. a potem z dniem 1 marca 2017 r. W maju i czerwcu 2016 r. zadeklarowała zerową stawkę podstawy składek na ubezpieczenia społeczne. Podobnie w marcu, maju i lipcu 2017 r. zadeklarowała zerową stawkę podstawy składek na ubezpieczenia społeczne. W lipcu 2016 r. zadeklarowała jako podstawę wymiaru składek kwotę 1.850 zł. W kwietniu, czerwcu i sierpniu 2017 r. zadeklarowała jako podstawę wymiaru składek kwoty po 2002 zł.

W toku postępowania wyjaśniającego płatnik składek przesłał do organu rentowego pismo informujące, że ubezpieczona wykonywała prace w okresach od 15 czerwca do 31 grudnia 2015 r., od 1 lutego do 2 maja 2016 r., od 6 maja do 2 lipca 2016 r. od 3 lipca do 31 lipca 2016 r., od 2 sierpnia do 31 grudnia 2016 r., od 2 stycznia do 28 lutego 2017 r., od 10 marca 2017 r. do nadal, jednakże płatnik nie dostarczył żadnych dokumentów potwierdzających te informacje. Płatnik składek skorygował okres zatrudnienia T. S. jako zleceniobiorcy, wykazując zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego w okresach od 15 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2015 r., od 1 marca 2016 r. do 31 marca 2016 r., od 1 maja 2016 r. do 2 maja 2016 r., od 6 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 2 lipca 2016 r., od 2 sierpnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r., od 2 stycznia 2017 r. do 28 lutego 2017 r. od 1 kwietnia 2017 r. do 30 kwietnia 2017 r., od 1 czerwca 2017 r. oraz wykazując zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresach od 1 lutego 2016 r. do 29 lutego 2016 r., od 1 kwietnia 2016 r. do 30 kwietnia 2016 r., od 1 czerwca 2016 r. do 30 czerwca 2016 r., od 3 lipca 2016 r. do 31 lipca 2016 r. od 10 marca 2017 r. do 31 marca 2017 r., od 1 maja 2017 r. do 31 maja 2017 r.

W ocenie Sądu Okręgowego spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczona powinna podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom

emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz płatnika J. Sp. z o.o. sp.k. od 3 marca 2016 r. i we wskazanych okresach.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zgodnie z § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 78, poz. 465 z późn. zm.), dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w raporcie lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym, o którym mowa w ustawie oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej, o której mowa w ustawie, uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w przypadku zaistnienia zbiegu do ubezpieczeń w postaci umów zlecenia, ustalając łączną podstawę wymiaru składek, o której mowa w art. 9 ust. 2c zdanie drugie ustawy systemowej oraz ustalając, czy umowa zawarta pomiędzy płatnikiem a zleceniobiorcą stanowi w danym miesiącu tytuł obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, należy brać pod uwagę przede wszystkim: 1) daty zawarcia poszczególnych umów (kolejności ich zawarcia), 2) termin faktycznej wypłaty wynagrodzeń zleceniobiorcy z tytułu zawartych przez niego umów - decydująca jest data otrzymania przez zleceniobiorcę wynagrodzenia, nie zaś okres wykonywania umowy, za który określona wypłata wynagrodzenia jest dokonywana, 3) faktyczny przychód uzyskany w danym miesiącu kalendarzowym przez zleceniobiorcę, podstawę wymiaru składek w danym miesiącu z poszczególnych umów zlecenia według kolejności powstawania tytułów.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w ustalonym stanie faktycznym należało zastosować zasadę pierwszeństwa czasu zawarcia umowy zlecenia. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że pozostałe zasady - terminu faktycznej wypłaty i faktycznego przychodu stosuje się pomocniczo i następczo, gdy w jednej dacie zawarta została

więcej niż jedna umowa zlecenia. W ocenie Sądu Okręgowego pierwszeństwo czasowe ma umowa zawarta z odwołującą się spółką, bowiem zawarta została już w dniu 1 lutego 2016 r., następnie była przedłużana. Zdaniem Sądu jednodniowe bądź kilkudniowe przerwy między tą umową a kolejnymi umowami nie mają znaczenia w świetle faktu, że zarówno ubezpieczona jak i odwołujący się faktycznie mieli przekonanie, że umowa jest kontynuowana. Przekonanie to wynika jednoznacznie z zachowania i twierdzeń ubezpieczonej, jak i z zachowania odwołującego się, który nie wyrejestrował ubezpieczonej z ubezpieczeń. Korekty zostały natomiast złożone jedynie na potrzeby postępowania w sprawie i jako takie nie są zdaniem Sądu Okręgowego wiarygodne. Sąd pierwszej instancji uznał, że ubezpieczona w dniu 3 marca 2016 r., od 4 marca 2016 r. do 31 marca 2016 r., od 1 maja 2016 r. do 2 maja 2016 r., od 3 maja 2016 r. do 5 maja 2016 r., od 6 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r., od 1 lipca 2016 r. do 2 lipca 2016 r. podlegała najpierw ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz odwołującego się. Tytuł do ubezpieczenia powstały 1 lutego 2016 r. trwał bowiem w tym okresie i stanowił podstawowy tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy błędnie ustalił, że w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. ubezpieczona podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz odwołującego się. Za ten okres osiągnęła bowiem u innego płatnika wynagrodzenie minimalne. Płatnik P. sp. z o.o. w dokumencie ZUS RCA wskazał jako podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe kwotę 2.002 zł.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 22 października 2019 r., III AUa (...) wskutek apelacji wniesionej przez płatnika składek, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w części, stwierdzając, że T. S. nie podlega, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w Agencji (...) „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Warszawie obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w dniu 3 marca 2016 r., od 1 maja 2016 r. do 2 maja 2016 r., od 3 maja 2016 r. do 5 maja 2016 r., od 6 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r. i od 1 lipca 2016 r. do 2 lipca 2016 r. u płatnika składek Agencji (...) „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W..

Sąd Apelacyjny podzielił w przeważającej części ustalenia dotyczące stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji jednak uznał za błędną poczynioną ocenę prawną. Sąd Apelacyjny stwierdził, że na etapie postępowania apelacyjnego spór dotyczył podlegania T. S. ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jedynie w okresach: 3 marca 2016 r.; od 1 maja 2016 r. do 2 maja 2016 r.; od 3 maja 2016 r. do 5 maja 2016 r.; od 6 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r.; od 1 lipca 2016 r. do 2 lipca 2016 r.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczona T. S. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym u odwołującej się spółki we wskazanych wyżej okresach bowiem tytuł do ubezpieczenia powstały 1 lutego 2016 r. trwał nieprzerwanie, stanowiąc przez cały sporny okres podstawowy tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Sąd Apelacyjny wskazał, że T. S. w dniu 1 lutego 2016 r. zawarła z Agencją (...) „J.” sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W. umowę zlecenia na okres od 1 lutego 2016 r. do 2 marca 2016 r. W dniu 4 marca 2016 r. płatnik składek podpisał z ubezpieczoną kolejną umowę zlecenia na okres od 4 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r. o analogicznej treści. Przy zawieraniu umowy ubezpieczona złożyła oświadczenie, że jest zatrudniona w innym przedsiębiorstwie na podstawie umowy, od której odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne a osiągane wynagrodzenie brutto z tytułu tego zatrudnienia wynosi nie mniej niż minimalne ustawowe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. Następnie, odwołująca się spółka zawarła z ubezpieczoną kolejną umowę zlecenia w dniu 6 maja 2016 r. Umowa zawarta została na okres od 6 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r. Przy zawieraniu także i tej umowy ubezpieczona złożyła oświadczenie, że jest ona zatrudniona w innym przedsiębiorstwie na podstawie umowy, od której odprowadzane są składki na ubezpieczenie społeczne, a osiągane wynagrodzenie brutto z tytułu tego zatrudnienia wynosi nie mniej niż minimalne ustawowe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. Jednocześnie ubezpieczona wskazała, że rezygnuje z objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym. W okresie od 3 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r. T. S. wykonywała również pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z J. sp. z o.o., zaś w dniu 3 maja 2016 r. zawarła umowę zlecenia z P. sp. z o.o., która trwała do 2 lipca 2016 r.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w okresach spornych T. S. równocześnie była zatrudniona na podstawie dwóch a nawet trzech umów zleceń, których okresy obowiązywania częściowo się pokrywały: praca była przez nią wykonywana na rzecz odwołującej się spółki, z którą umowa była tytułem wcześniej powstałym, oraz P. sp. z o.o. z siedzibą w W. Rozstrzygnięcia wymagała więc kwestia zbiegu tytułów ubezpieczenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r. o rozstrzygnięciu zbiegu tytułów z umów zlecenie decydował moment zawarcia umowy, gdyż zleceniobiorca w przypadku wykonywania pracy na podstawie kilku takich umów podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu, który powstał najwcześniej, a więc na podstawie umowy, która została zawarta jako pierwsza, z możliwością dobrowolnego, na wniosek ubezpieczonego, objęcia go ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych tytułów lub zmiany tytułu ubezpieczeń. W wyniku dodania przez ustawodawcę w art. 9 cytowanego ust. 2c, zasada pierwszeństwa również może zostać uchylona na skutek wyboru (zmiany) tytułu do ubezpieczeń przez ubezpieczonego, z tym, że z zastrzeżeniem w takim wypadku decydującego znaczenia łącznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osiągniętej w danym miesiącu, przy uwzględnieniu każdej z umów, która to łączna podstawa, aby wybór był skuteczny, musi osiągać co najmniej poziom odpowiadający wysokości minimalnego wynagrodzenia.

Powyższa wykładnia, oparta stricte na treści przepisów art. 9 ust. 2 w związku z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, jest wykładnią gramatyczną i jako taka, zgodnie z regułami prawoznawstwa, znajduje zastosowanie w pierwszym rzędzie celem zagwarantowania pewności prawa. Uczestnicy obrotu prawnego powinni mieć gwarancję, że konkretne regulacje będą stosowane zgodnie z ich literalnym brzmieniem i nie powinni być zaskakiwani interpretacjami dokonywanymi przez organy państwa i sądy, odbiegającymi od tego brzmienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego interpretacja cytowanych przepisów dokonana przez Sąd Okręgowy jest błędna, bowiem nie opiera się na literalnej treści analizowanych przepisów, będąc powieleniem nieprawidłowej, dowolnej interpretacji cytowanych regulacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że w dniu 3 marca 2016 r. ubezpieczona T. S. w ogóle nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom u odwołującej się spółki, ponieważ w tym dniu nie łączyła tych stron żadna umowa zlecenia. Dnia 3 marca ubezpieczona była natomiast związana umową zlecenia z innym podmiotem (J. sp. z o.o.) a zatem brak jest podstaw do stwierdzenia, że odwołująca się spółka była w tym okresie płatnikiem składek T. S. na ubezpieczenie społeczne. Umowa zawarta między stronami 1 lutego 2016 r., wygasła w dniu 2 marca 2016 r. Skoro więc w dniu 3 marca 2016 r. T. S. nie wykonywała na rzecz odwołującej się pracy na podstawie jakiegokolwiek umowy zlecenia, to stwierdzenie, że podlega u tego płatnika ubezpieczeniom, stoi w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że analogicznie należało ocenić okres od 3 maja do 5 maja 2016 r., gdyż wtedy również stron nie łączyła żadna umowa zlecenia. Natomiast w odniesieniu do okresów od 1 do 2 maja 2016 r.; od 6 maja do 31 maja 2016 r. oraz 1 do 2 lipca 2016 r. zastosowanie znalazła zasada pierwszeństwa w czasie, gdyż ubezpieczoną łączyły umowy z innymi podmiotami, które zostały zawarte wcześniej, przy czym łączna podstawa wymiaru składek z tytułu tych umów przekraczała we wskazanych wyżej miesiącach minimalne ustawowe wynagrodzenie za pracę.

Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentacji Sądu pierwszej instancji, że jednodniowe bądź kilkudniowe przerwy między umowami zawartymi między ubezpieczoną a odwołującą się spółką nie miały znaczenia dla obowiązku podlegania przez ubezpieczoną u tego płatnika ubezpieczeniom społecznym, gdyż zarówno ubezpieczona jak i odwołujący się faktycznie mieli przekonanie, że umowa jest kontynuowana. Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji zastosował omawianą wyżej zasadę pierwszeństwa błędnie uznając, że umową która została zawarta najwcześniej jest umowa zawarta przez odwołującą się spółkę z T. S. z 1 lutego 2016 r., gdyż trwała ona zdaniem Sądu pierwszej instancji nieprzerwanie w spornych w niniejszej sprawie okresach. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w sposób sprzeczny z zasadami wykładni dokonał interpretacji przepisów, co skutkowało uznaniem, że nie występowały żadne przerwy w obowiązywaniu umowy zawartej między odwołującą się spółką a T. S. w

dniu 1 lutego 2016 r. W odniesieniu do zaskarżonego okresu od 1 do 2 maja 2016 r., umową zawartą wcześniej była umowa z dnia 3 marca 2016 r. z J. sp. z o.o., w odniesieniu zaś do okresów od 6 do 31 maja 2016 r., oraz od 1 lipca 2016 do 2 lipca 2016 r. pierwszeństwo miała zawarta w dniu 3 maja 2016 r. umowa z P. sp. z o.o.

Organ rentowy zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie: 1) art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodu z zeznań ubezpieczonej oraz dokumentów korygujących złożonych przez odwołującą spółkę wskazujących na fakt, że ubezpieczona pracowała na rzecz odwołującej spółki od 1 lutego 2016 r. bez dnia przerwy; 2) art. 231 k.p.c. przez przyjęcie, że ubezpieczona nie pracowała dla odwołującej spółki w dniu 3 marca 2016 r., pomimo że odwołująca spółka dokonała korekt zgłoszeń do ubezpieczeń za ubezpieczoną wskazując, że pracowała na podstawie umowy zlecenia na rzecz spółki bez przerwy od 1 lutego 2016 r. (z wyłączeniem okresu 3–5 maja 2016 r.); 3) art. 9 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300), przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w stwierdzeniu, że zleceniobiorca ma prawo wyboru tytułu ubezpieczenia w sytuacji, gdy w miesiącu, w którym dokonuje wyboru, nie osiąga żadnego przychodu i nie jest w stanie określić wysokości przychodu osiąganego w następnych okresach czasu z uwagi na fakt, że wysokość wynagrodzenia jest uzależniona od ilości przepracowanych godzin; 4) art. 9 ust. 2c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez błędną wykładnię wyrażającą się przyjęciem do podstawy wymiaru składek wysokości wynagrodzenia wypłaconego za okres dwóch miesięcy, podczas gdy powyższy przepis stanowi o miesięcznej podstawie wymiaru; 5) art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez naruszenie zasady solidaryzmu społecznego, przejawiającej się akceptacją braku proporcjonalności między okresem pracy i wynagrodzeniem uzyskanym przez ubezpieczonego, a wysokością składki odprowadzonej na ubezpieczenia społeczne.

Organ rentowy wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, wniósł o

uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, przez oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Płatnik składek w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej uzasadniały uwzględnienie jej wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sprawy z udziałem odwołującej się spółki, w których występował analogiczny problem prawny powstały na tle zbliżonych stanów faktycznych, były już rozpatrywane przez Sąd Najwyższy (por. m. in. wyroki: z 22 października 2020 r., II UK 337/19, LEX nr 3276981, II UK 362/19, LEX nr 3068803 oraz z 27 stycznia 2021 r., II USKP 2/21, LEX nr 3112885; z 14 kwietnia 2021 r., II USKP 111/21, LEX nr 3224267; z 17 marca 2021 r., II USKP 95/21, LEX nr 3149317; z 4 lutego 2021 r., II USKP 14/21, LEX nr 3117733; z 27 stycznia 2021 r., II USKP 2/21, LEX nr 3112885, z 7 października 2021 r., II USKP 169/21, LEX nr 3262209).

Z ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie wynika, że ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie co najmniej dwóch umów zlecenia zawartych z różnymi podmiotami (płatnikami), z których tylko jedna, zgodnie z wolą ubezpieczonego, stanowiła tytuł ubezpieczenia. W tym kontekście kluczowe znaczenie mają ustalenia dotyczące umów zlecenia z J. Sp. z o.o. Sp.k., J. Sp. z o.o. oraz z P. Sp. z o.o. we wskazanych w zaskarżonym wyroku okresach, weryfikujące spełnienie zastrzeżenia wynikającego z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej.

Należy przy tym wskazać na poczynione w sprawie ustalenia faktyczne dotyczące chronologii zawieranych przez ubezpieczoną umów, które zostały zaakceptowane przez Sąd Apelacyjny, jednak Sąd Apelacyjny wskazał na inne daty zawartych z J. Sp. z o.o. Sp.k. z ubezpieczoną umów.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pierwszą umowę odwołujący zawarł z ubezpieczoną w czerwcu 2015 r. następnie: od 1 lutego do 2 marca 2016 r., 4 marca do 2 maja 2016 r., od 6 maja do 2 lipca 2016 r. odwołujący się zawarł z ubezpieczoną kolejną umowę zlecenia w dniu 6 maja 2016 r. Płatnik, po dokonaniu zgłoszenia ubezpieczonej przy pierwszej w roku 2016 r. umowie zlecenia do ubezpieczenia tj. od 1 lutego 2016 r. nie dokonał wyrejestrowania T. S. z ubezpieczeń ani od 3 marca 2016 r. ani od 3 maja 2016 r. ani też od 1 lipca 2016 r. czyniąc to dopiero 3 lipca 2016 r. Z tytułu wykonywania tej umowy T. S. otrzymała wynagrodzenie - w dniu 22 marca 2016 r. w kwocie 265,65 zł, w dniu 10 maja 2016 r. w kwocie 673,18 zł, w dniu 8 lipca 2016 r. w kwocie 1.224,32 zł. W dniu 3 marca 2016 r. ubezpieczona zawarła również umowę zlecenia z J. sp. z o.o. w W., w której zobowiązała się do wykonywania czynności (...) w okresie od 3 marca 2016 r. do 2 maja 2016 r., w łącznym wymiarze 235 godzin. Z tytułu wykonywania tej umowy T. S. otrzymała wynagrodzenie w dniu 2 maja 2016 r. w kwocie 1.346,94 zł. Z tytułu wykonywania powyższej umowy J. Sp. z o.o. z siedzibą w W. zgłosił T. S. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z dniem 3 marca 2016 r. przy czym jedynie w maju wykazał jako podstawę wymiaru składek kwotę wyższą od kwoty minimalnego wynagrodzenia 1.850 zł. W dniu 3 maja 2016 r. ubezpieczona zawarła równolegle umowę zlecenia z P. Sp. z o.o. z siedzibą w W., w której zobowiązała się do wykonywania czynności (...) w okresie od 3 maja 2016 r. do 2 lipca 2016 r. Strony w dniu 2 lipca 2016 r. rozwiązały umowę. Kolejną umowę strony zawarły 9 marca 2017 r. na czas nieoznaczony. W obydwu umowach wskazano, że czynności wykonywane będą na rzecz J. sp. z o.o. sp. k. Z tytułu wykonywania tych umów T. S. otrzymała wynagrodzenie - w dniu 5 lipca 2016 r. w kwocie 1.346,94 zł. W sprawie nie zostało ustalone jaką wysokość wynagrodzenia ubezpieczona otrzymała za który miesiąc wykonywanej pracy. W toku postępowania wyjaśniającego wszczętego w celu ustalenia prawidłowych okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym ubezpieczonej płatnik składek przesłał do organu rentowego pismo informujące, że ubezpieczona wykonywała prace w okresach od 15 czerwca do 31 grudnia 2015 r., od 1 lutego do 2 maja 2016 r., od 6 maja do 2 lipca 2016 r. od 3 lipca do 31 lipca 2016 r., od 2 sierpnia do 31 grudnia 2016 r., od 2 stycznia do 28 lutego 2017 r., od 10 marca 2017 r. do nadal.

Na podstawie ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sądy obu instancji trafnie wskazały, że doszło do zbiegu tytułów do ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 22 października 2020 r., II UK 337/19 (LEX nr 3276981) generalnie podstawą do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jest najwcześniej zawarta umowa (art. 9 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy systemowej). Zleceniobiorcy przysługuje ponadto wybór co do dobrowolnego ubezpieczenia z tytułu pozostałych umów (art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej). Należy jednak uwzględnić – jako *lex specialis* („z zastrzeżeniem”) – art. 9 ust. 2c ustawy systemowej. Zastrzeżenie „odsyłające” do art. 9 ust. 2c, przy uwzględnieniu gramatycznych reguł wykładni, należy rozumieć w ten sposób, że sytuacja prawna zleceniobiorcy jest regulowana treścią art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej (dobrowolność co do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów lub zmiany tytułu ubezpieczeń) tylko wtedy, gdy nie będzie wypełniała hipotezy art. 9 ust. 2c ustawy systemowej. Tym samym sytuacja prawna omawianej osoby w pierwszej kolejności powinna być oceniana z uwzględnieniem art. 9 ust. 2c ustawy systemowej i dopiero wówczas, gdy hipoteza normy prawnej zawartej w tym przepisie nie zostanie spełniona, sytuacja ta będzie uregulowana wprost normą wynikającą z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, która *a contrario* formułuje zasadę, zgodnie z którą zleceniobiorca nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu drugiej i ewentualnych kolejnych umów zlecenia. Zatem ocena sytuacji prawnej zleceniobiorcy dokonywana z uwzględnieniem art. 9 ust. 2c ustawy systemowej powinna „wyprzedzać” ocenę dokonywaną wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy systemowej.

Regulacja art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Zasady tej nie stosuje się wówczas, gdy łączna podstawa wymiaru składek z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy - zlecenia lub z innych tytułów – np. w wyniku wyboru, o którym mowa w art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej – osiąga kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę. Innymi słowy, wybór dodatkowych tytułów ubezpieczenia,

o których mowa w art. 9 ust. 2 zdanie drugie ustawy systemowej, możliwy jest pod warunkiem, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest co najmniej równa kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jeżeli tak nie jest, art. 9 ust. 2c ustawy systemowej nakazuje uwzględniać - poza najwcześniej zawartą umową - także inne tytuły (tu: umowy zlecenia), tak aby podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu osiągnęła co najmniej kwotę minimalnego wynagrodzenia.

Zgodnie powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego (II UK 337/19), stosując art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, użyte w tym przepisie pojęcie „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe” nie można interpretować, posługując się art. 18 ust. 1 ustawy systemowej i utożsamiać go z przychodem zdefiniowanym w art. 4 pkt 9 tej ustawy. Należy bowiem zwrócić uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięte zostało już, że użyty w art. 9 ust. 1a ustawy systemowej zwrot „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe” należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające z treści stosunku pracy, a nie jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt 9 tej ustawy (wyroki Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2013 r., I UK 484/12, OSNP 2013 nr 23-24, poz. 28; z 18 kwietnia 2018 r., III UK 54/17, LEX nr 2555096; z 13 grudnia 2018 r., I UK 58/18, OSNP 2019 nr 7, poz. 88). Dlatego należy rozdzielić samą instytucję podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym od instytucji następczego ustalania wysokości składek oraz ich podstawy wymiaru. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy (art. 9 ust. 1 ustawy systemowej), którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca i praca ta jest wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, to należy uznać, że pracownik ten nie podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a ustawy systemowej w sytuacji, gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt 9

ustawy systemowej, mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej.

Tak samo należy rozumieć pojęcie „podstawy wymiaru składek” z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej z tytułu umowy o świadczenie usług. Za wadliwe należy uznać założenie, że w przypadku zbiegu tytułów ubezpieczeń, trzeba brać pod uwagę wyłącznie faktyczny przychód (wypłacone wynagrodzenie) uzyskany w danym miesiącu kalendarzowym przez zleceniobiorcę jako podstawę wymiaru składek w danym miesiącu z poszczególnych umów zlecenia. Istotne nie jest bowiem określenie wysokości należnych składek za dany miesiąc, ale określenie, czy zleceniobiorca podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania umowy zlecenia (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej).

Podsumowując przedstawione stanowisko, należy uznać, że podstawa wymiaru składki w danym miesiącu stanowi iloczyn umówionej stawki godzinowej przemnożonej przez liczbę godzin przepracowanych w tym miesiącu, niezależnie od tego, jak strony się umówiły w zakresie terminów płatności wynagrodzenia.

Sąd Najwyższy podziela stanowiska wyrażone w wyrokach z 26 maja 2021 r., II USKP 99/21 (LEX nr 3245380) i z 25 listopada 2021 r., II USKP 80/21 (LEX nr 3275345), że wraz z wprowadzeniem art. 9 ust. 2c ustawy systemowej o wyborze tytułu ubezpieczenia nie decyduje termin wypłaty wynagrodzenia (przychodu), lecz sama podstawa ubezpieczenia łączona z minimalnym wynagrodzeniem. Skoro przesłanką wyłączenia podlegania ubezpieczeniu na podstawie zlecenia jest uzyskanie wynagrodzenia z równoległego zlecenia w wysokości nie niższej niż wynagrodzenie minimalne uzyskane w danym miesiącu rozliczenia podstawy składek, to w równym stopniu miarę tę należy odnosić do sytuacji, gdy w drugim zleceniu strony ustalają płatność wynagrodzenia dopiero co drugi miesiąc i wynagrodzenie za dwa miesiące pracy jest równe lub niewiele wyższe niż minimalne wynagrodzenie ustawowe. W takiej sytuacji wartość średniego miesięcznego wynagrodzenia jest niższa od minimalnego i dlatego nie pozwala ubezpieczonemu na „rezygnację” z ubezpieczenia z tytułu zlecenia u drugiego (pierwszego) zleceniodawcy (art. 9 ust. 2 i ust. 2c ustawy systemowej). Wykładnia funkcjonalna przemawia więc za wnioskiem, że nie wystarcza skumulowanie wynagrodzenia za dwa miesiące, aby „zrezygnować” z ubezpieczenia z drugiego

zlecenia, gdyż wybór ubezpieczenia jest uwarunkowany uzyskaniem w drugim zleceniu co najmniej wartości średniej nie niższej niż minimalna wysokość wynagrodzenia w każdym miesiącu.

W powołanym wyroku z 22 października 2020 r., II UK 337/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że „art. 9 ust. 2c u.s.u.s. wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ustawa nie wskazuje przy tym, że chodzi jedynie o „częściowe” podleganie ubezpieczeniom z innych tytułów. Oznacza to, że jako podstawę wymiaru składek należy uwzględnić cały przychód z kolejnej umowy - zlecenia, a nie tylko jego część, która uzupełnia przychód z umowy pierwszej do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.”

Obowiązujące przed 1 stycznia 2017 r. przepisy nie przewidywały obowiązku comiesięcznej wypłaty wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia zawartych na okres dłuższy niż miesiąc i w ustalonej minimalnej stawce godzinowej. Niemniej funkcjonowały przepisy odnoszące się do minimalnego wynagrodzenia za pracę, przy uwzględnieniu art. 85 § 2 k.p., który zobowiązuje do wypłaty wynagrodzenia za pracę co najmniej raz w miesiącu, w stałym i ustalonym z góry terminie. W związku z tym unormowaniem pozostaje ustawa systemowa, która w stosunku do wszystkich płatników wprowadza obowiązek raportowania co miesiąc o podstawie wymiaru składki (art. 41 ust. 3 pkt 4 lit. b). Ten aspekt decyduje zaś o sposobie rozumienia art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, a konkretnie o tym, że porównanie podstawy wymiaru składki z minimalnym wynagrodzeniem za pracę następuje (i następowało) w ujęciu miesięcznym.

Ponieważ sprawa nie dotyczy wysokości składki, ubocznie jedynie wyrazić można pogląd, że art. 9 ust. 2c ustawy systemowej wprowadza obligatoryjne uwzględnienie innych tytułów w sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ustawa nie wskazuje przy tym, że chodzi jedynie o „częściowe” podleganie ubezpieczeniom z innych tytułów. Oznacza to, że jako podstawę wymiaru składek należy uwzględnić cały przychód z kolejnej umowy - zlecenia, a nie tylko jego część, która uzupełnia przychód z umowy pierwszej do

wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z przepisu nie wynika także, aby granicą podstawy wymiaru składek miała być kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kwota ta ma bowiem znaczenie tylko dla zastosowania reguły szczególnej z art. 9 ust. 2c ustawy systemowej, stanowiąc element jej hipotezy. Nie jest ona natomiast wskazana w jej dyspozycji. W konsekwencji należałoby uznać, że obciążony składką na ubezpieczenia jest cały przychód z umowy - zlecenia stanowiącej na mocy art. 9 ust. 2c ustawy systemowej kolejny tytuł ubezpieczenia.

Wprawdzie ubezpieczona, podpisując umowę zlecenia, złożyła oświadczenie, że nie podlega z tytułu tej umowy obowiązkowym ani dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym, jednakże oświadczenie to nie zwalnia odwołującej się Spółki z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne za ubezpieczonego w spornym okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji. Ustawodawca wskazał bowiem wprost w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej, że osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy (art. 9 ust. 4a tej ustawy), a więc nie pozostawił stronom alternatywy w tym zakresie. Sam fakt, że ubezpieczony w dacie zawierania umów zlecenia ze zleceniodawcami posiadał „prawo do świadczenia emerytalnego”, nie podlegając pracowniczemu zatrudnieniu i złożył wymienione wyżej oświadczenie, nie zwalniał odwołującej się Spółki z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Odnosząc się do podniesionych zarzutów naruszenia przepisów postępowania należy zwrócić uwagę, że w wyroku z 4 listopada 2010 r., III UK 25/10, LEX nr 794799, Sąd Najwyższy stwierdził, że „zarzut naruszenia art. 224 § 1 k.p.c. można uznać za zasadną podstawę kasacyjną wtedy, gdy strona skarżąca wykaże, że sąd drugiej instancji nie przeprowadził dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i przedwcześnie postanowił o zamknięciu rozprawy. Zarzut tej treści nie może jednak służyć wykazaniu sprzeczności w materiale dowodowym oraz błędów w jego ocenie.”

Skarżący wskazał na naruszenie art. 224 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodu z zeznań ubezpieczonej oraz dokumentów korygujących złożonych przez odwołującą spółkę wskazujących na

fakt, że ubezpieczona pracowała na rzecz odwołującej spółki od 1 lutego 2016 r. bez dnia przerwy. Należy przyznać, że Sąd Apelacyjny nie odniósł się do wskazanych dowodów, pomimo że Sąd Okręgowy przytoczył korektę dokonaną przez płatnika składek w kontekście okresów zatrudnienia. Sąd Okręgowy uznał również za wiarygodne zeznania ubezpieczonej według której wszystkie umowy z odwołującym się były kontynuacjami pierwszej umowy, bowiem, nic się w sposobie wykonywania zlecenia przez cały okres współpracy z J. sp. z o.o. sp. k. nie zmieniło i ubezpieczona cały czas pracowała w obiekcie przy D. (zeznania ubezpieczonej k-92v-93 a.s.). Natomiast Sąd Apelacyjny, podzielił ustalenia dotyczące stanu faktycznego poczynione przez Sąd pierwszej instancji i przyjął je za własne, w szczególności uznając za prawidłowo ustaloną chronologię zawieranych z ubezpieczoną umów przez odwołującą się Spółkę, co w ocenie Sądu Apelacyjnego nie było sporną kwestią. Tymczasem jednak Sąd drugiej instancji dokonał własnych, częściowo odmiennych od dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych i przeprowadził ich ocenę prawną, nie dokonując przy tym analizy wysokości wynagrodzeń z tytułu zawieranych umów za sporny okres podlegania ubezpieczeniom w związku z wymogami prawidłowej wykładni art. 9 ust. 2c ustawy systemowej.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 231 k.p.c. należy wskazać, że nie można przyjąć domniemania faktycznego bez ustalenia faktów stanowiących jego logiczne przesłanki. Domniemanie faktyczne jest środkiem dowodowym stosowanym w braku bezpośrednich środków dowodowych. Nie zastępuje jednak dowodu, a zatem prawidłowo skonstruowane domniemanie faktyczne stanowi sąd kategoryczny o fakcie, nie może mieć natomiast charakteru tylko hipotezy. Orzeczenie sądu może być bowiem oparte na domniemaniu faktycznym, o którym mowa w art. 231 k.p.c., tylko wówczas, gdy stanowi ono wniosek, wynikający z logicznie ustalonych faktów stanowiących przesłanki domniemania, najbardziej zbliżony do zasad doświadczenia życiowego (wyroki Sądu Najwyższego z 11 lutego 2015 r., I UK 209/14, LEX nr LEX nr 1678956; z 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973). Należy także podkreślić, że oparte na domniemaniach faktycznych rozumowanie Sądu powinno w sposób wszechstronny i logiczny

rozważyć wszystkie okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2017 r., I UK 144/16, LEX nr 2312491).

Sąd Apelacyjny, formułując swoje stanowisko w zakresie pierwszeństwa zawieranych umów zlecenia, nie odniósł się do wszystkich okoliczności (korekt okresów zatrudnienia, twierdzeń ubezpieczonej), co zostało przedstawione powyżej. Za nieuzasadnione w tych okolicznościach należy uznać wskazywanie na pierwszeństwo umów zlecenia zawieranych z innymi podmiotami (pomimo świadczenia pracy na rzecz płatnika składek) w sytuacji niejednoznacznych przerw w zatrudnieniu na podstawie umów zlecenia z płatnikiem.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy należy także ponownie ocenić, przy uwzględnieniu dokonanej powyżej wykładni przepisów ustawy systemowej, czy przerwa w wykonywaniu przez ubezpieczoną pracy na rzecz płatnika w dniach 3-5 maja 2016 r., której nie dopatrzył się Sąd pierwszej instancji, rzeczywiście rzutuje na podleganie przez ubezpieczoną obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy wykonywanej na rzecz płatnika.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 k.p.c.